

Birleşik Krallık Popülizminde Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğine Bakış

İlhan Aras¹

Giriş

Birleşik Krallık, 1973'teki Avrupa Ekonomik Topluluğu üyeliği yarım asra ulaşmadan Brexit sonucunda Mart 2019'da Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılması beklenen bir AB üye devleti olarak köklü bir siyasi geleneğe sahiptir. Her ne kadar yakın dönem tarihinde İşçi Partisi (Labour Party) ile Muhafazakâr Parti (Conservative Party) öne çıkan ve AB ile ilişkilerin yürütülmesinde belirleyici olan partiler olsa da oy oranları küçük ancak söylemleri çok etkin olan bazı partiler de dönemin koşullarına göre öne çıkmaktadır.

Popülizmde sağ ve sol popülizm her ne kadar "onlara" karşı "biz"i paylaşmak için siyasi bir fikir etrafında kalabalıkları bir araya getirmek gibi aynı ilke üzerinden hareket etse de birbirlerinden farklıdır. Sağ popülist söylemlerde yabancılardan

¹ Dr. Öğr. Üyesi İlhan Aras, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü (ilhanaras@nevsehir.com).

koru duyulmasını sağlayarak seçmenleri etkilemeye çalışmak, sol popülist söylemlerde ise daha iyi bir gelecek umudu öne çıkmaktadır. Ayrıca sağ kanat nefret ve umursamazlık üzerinden, sol kanat ise adalet ve eşitlik üzerinden şekillenmektedir (Zabala, 2017).

Plach (2015), UKIP (United Kingdom Independence Party/ Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi) ve BNP'yi (British National Party/ İngiliz Ulusal Partisi) Birleşik Krallık'taki radikal sağ kanat popülist partiler olarak ele almıştır. Kessel (2015, p. 144) de, UKIP ve BNP'yi popülist partiler olarak sınıflandırmıştır. Bu çerçevede çalışmada, Birleşik Krallık'ta popülizmin iki temsilcisi olan BNP ve UKIP'in Türkiye'nin AB üyeliğine nasıl baktıkları ele alınacaktır. Böylece Türkiye'nin üyeliğine "dışardan" bir bakış gösterilmeye çalışılacaktır.

1. İngiliz Ulusal Partisi/ BNP

Plach (2015, p. 1-2), 1982'de John Tyndall tarafından kurulan BNP, ırkçı bir parti olduğuna dair algıdan kendisini ayırmaya çalışmıştır. Parti, kendisini 'göç' ve 'AB üyeliği karşıtlığı' üzerinden şekillendirmiştir. AB'yi ulusal güvenlik ve demokrasi için bir tehdit olarak gören BNP, başta Müslümanlar olmak üzere göçmenlere yönelik sert bir tutum takınmaktadır. Partinin, Türkiye'nin AB'ye girmemesi yönündeki tutumunun kökenlerini bu yaklaşımda görmek mümkündür.

BNP liderinin 2009'daki açıklaması partinin geçmişten günümüze Türkiye'nin AB üyeliğine bakışını yansıtmaktadır. Dönemin parti lideri Nick Griffin, Polonyalı işgücünün AB'ye etkisinin kötü olduğunu düşünenlerin Türkiye'nin AB üyeliğine izin verilirse olacakları görmeleri için beklemelerini ifade etmiştir (Croft & Staples, 2009). Böylece, AB bütünlüğe tarihinde önemli bir tartışma olan Polonyalı muslukçular söyleminden daha kötü bir durumun gerçekleşeceği üzerinden bir

Türkiye tehdidi yaratmaya çalışıldığı söylenebilir. McGowan'e (2015, p. 69) göre de BNP, temelde Türkiye'nin AB'ye girmesine veya Türk vatandaşların AB'ye girme haklarına izin veren bir anlaşmaya da karşıdır.

BNP'nin 2010 tarihli seçim manifestosunda Türkiye ile ilgili bir başlığa yer verilmiştir. Partiyeye göre, Türkiye'nin AB'ye katılmasına Muhafazakâr Parti, İşçi Partisi ve Liberal Demokratlar destek vermişlerdir. Türkiye'nin üyeliği durumunda 75 milyon nüfuslu bir ülkeye serbest dolaşım imkânı verildiğinde AB'deki Müslüman nüfus artacaktır. Türkiye'de birçok Orta Doğu ülkesine vize kısıtlamalarını gevşettiğinde, AB üyesi olan Türkiye üzerinden Avrupa'ya gidecek olan Orta Doğu'dan insanlar nedeniyle Avrupa'nın tarihi kimliği sona erecektir. Ayrıca BNP raporunda, Türkiye başlığından farklı başlıklar altında iki defa Türkiye'nin 75 milyonluk Müslüman nüfusunun tehlikesinden bahsedilmiştir (The Manifesto of the British National Party, 2010, p. 29-34)

BNP'nin Suriyeli göçmenlerden dolayı da Türkiye'yi sert bir şekilde eleştirdiği görülmüştür. Türkiye'nin geri aldığından üç kat daha fazla mülteciyi Avrupa kıtasına gönderdiğini belirten parti, mülteciler için yapılan masrafın Birleşik Krallık için yüz milyonlarca pound ilave vergi yükü yaratacağını belirtmiştir. Ayrıca, Türkiye yönetiminin Brüksel'le bir savaş içinde olduğunu, Türkiye'nin göçmenlerle ilgili olarak "kapıları açmakla" Avrupa'yı tehdit ettiğini belirtmiştir (Holdstock, 2017).

BNP; Türkiye'nin AB üyeliğine ihtiyaç duymadığını ilan ettiğini, Türkiye'nin AB üyeliğinden "vazgeçen biz olmayacağız" vurgusunu ve Türkiye'nin 15 Temmuz darbe girişiminde AB'nin Türkiye'ye yönelik tehdidin ciddiyetini anlayamadığı eleştirisini ve Türkiye'den Avrupa'ya yönelik olumsuz bakış açısını belirtmiştir. Ayrıca BNP, Almanya Şansölyesi Ange-

la Merkel'in de önemli bir NATO müttefiki olmasına rağmen Türkiye'nin AB'ye katılmaması gerektiği ve görüşmelerin sona erdirilmesini görüşüne de yer vermiştir. Türkiye'nin sadece AB bağlamında değil, Yunanistan- GKRY/KKTC tartışmaları bağlamında bir NATO üyesi ülkenin topraklarını işgal ettiğini belirten BNP'ye göre 80 milyonluk Müslüman bir ülkenin AB'ye katılması "delilik" olacak, David Cameron gibi siyasetçilerin ise Türkiye'nin AB üyeliğini gerçekleştirebilme ihtimalleri vardır (Watts, 2017a).

Watts (2017b), önceki İsrail Dışişleri Bakanı Moshe Ya'alon'un Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "mültecilerin" ve "sığınmacıların" Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçmesine izin verilerek Avrupa'yı İslamlaştırdığına dair iddiasını BNP'nin internet sitesine taşımıştır. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Avrupa'daki Türklere hitaben yaptığı konuşmada, "daha iyi komşularla yaşamak, daha iyi arabalara binmek, daha iyi evlerde yaşamak üç değil beş çocukla olmalıdır. Siz, Avrupa'nın geleceğisiniz. Kalabalık aileler olmanız size karşı yapılan haksızlıklara verilebilecek en iyi cevap olacaktır." şeklindeki açıklamaları Türkiye'nin Avrupa'yı İslamlaştırmak istediğine kanıt olarak ileri sürülmüştür.

2. Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi / UKIP

1993'te tarihçi Alan Sked tarafından kurulan UKIP, Birleşik Krallık'ın AB üyeliğini sona erdirmeye hedefiyle hareket etmiş; AB'nin etkisiz, demokratik olmayan ve yozlaşmış bir yapı olarak İngiliz egemenliğine zarar verdiğini savunmuştur (Kessel, 2015, p. 150).

2004-2009 döneminde UKIP'in Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi Gerard Batten (2009, p. 64, 98, 152) –ki 2018 itibarıyla UKIP başkanıdır– görev süresinde yaptığı konuşmalarda Türkiye'den de bahsetmiştir. Batten'e göre, Türkiye AB'ye üye

olmayı işsiz ve suçlu vatandaşlarını Britanya'ya göndermek için bir fırsat olarak görmektedir. Ayrıca Türkiye'nin üyeliği durumunda 70 milyon insan Britanya'ya gelecektir. Türkiye, Birliğe katıldığında en fakir ve ekonomik olarak en gelişmemiş üye devlet olacaktır. Türkiye'nin üyeliğiyle AB'nin Suriye, Irak ve İran gibi ülkelerle sınırı olacaktır. AP'de Türkiye'nin üyeliğine karşı çıkan tek parti UKIP'tir.

UKIP'in Türkiye'nin AB üyeliğine yönelik karşıtlığı ağırlıklı olarak Brexit sürecinde kendini göstermiştir. UKIP'in Brexit referandumunda Vote Leave (Ayrılığa Oy Ver) adıyla yürütülen kampanyada bir araç olarak kullandığı "Türkiye" tehdidi üzerinden çoğu zaman gerçek dışı söylemlerle referandumda oy verecek seçmenler üzerinde yanlış bir bilinçlendirme yaratmıştır (Aras & Günar, 2017). Aşağıdaki Görsel 1-2-3'te UKIP'in Brexit referandumunda Türkiye'yi bir tehdit unsuru olarak nasıl kullandığı görülmektedir. Görseller, UKIP'in Türkiye'ye bakışını göstermesi bakımından da önemlidir. Görsel 1'de Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda Birleşik Krallık'a gelecek 76 milyon nüfuslu bir ülke olduğu, Görsel 2'de Türkiye'nin Suriye ve Irak'la olan sınırının bir ada ülkesi olan Birleşik Krallık için yeni komşular olacağı ve Görsel 3'te ise, diğer AB aday ülkeleriyle birlikte Türkiye'ye de yıllık verilen para üzerinden gereksiz masrafa neden olan bir ülke görünümü yaratılmaya çalışılmaktadır.

Görsel 1



Görsel 2



Görsel 3



Kaynak: BBC Türkçe, 2016a; Vote Leave(a); Vote Leave(b)

“Eğer AB’ye hayır dersek, Türkiye’yle sınırlarımız olmadığından emin oluruz” şeklinde bir ada ülkesinde “sınır” tehlikesi algısı yaratmaya çalışan UKIP’in eski lideri Nigel Farage, kampanya sürecinde Türkiye’yi AB’ye almama gerekçelerini şu şekilde sıralamıştır (AB Haber, 2016):

“Türkiye'nin AB üyeliği yalnızca bir yıkım değil, aynı zamanda da çok anlamsız. Birleşik Krallık'a net göç halinde yılda 300.000'i aşmışken, kapımızı 75 milyonun üzerinde Türk'e açmak tamamen delilik olur.

Türkiye, AB'ye katılmış eski komünist ülkelerden bile fakir bir ülke. Biliyorsunuz bu ülkelerden aldığımız kitlesel göçlerle altyapımız başa çıkamamakta. Onlar her yerde: okullarımızda, hastanelerimizde, yollarımızda...

75 milyonluk Türkiye nüfusunun, AB'nin 500 milyonluk nüfusuna eklenmesi kabul edilemez ölçüde. Öyle ki bu 75 milyon nüfusun yaklaşık %8'i IŞİD'i destekleyen bir görüşü benimsemekte. IŞİD teröristleriyle yapılan petrol alışverişinin kara para akışı ise 1 Milyar Dolar!

Dahası Türkiye topraklarının sadece %3'ü kıtamız Avrupa'dayken, %97'si Asya'da bulunuyor. Coğrafik, tarihi ve kültürel olarak biz Avrupalılardan son derece farklı olan 75 milyondan fazla Türk'ü AB'ye alamayız”.

Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda Birleşik Krallık'ın Türkiye tarafından idare edilen bir Avrupa'nın parçası olduğunu (BBC Türkçe, 2016b) belirten Farage'ın bu iddiası ilginç bir özellik taşımaktadır. Bir yandan Türkiye'nin ekonomik olarak geri kalmışlığı nedeniyle Türkiye'den insanların Avrupa'ya ve Avrupa'dan Birleşik Krallık'a akın akın göç edeceği iddiası, diğer yandan AB'ye üye olduğunda AB'yi kontrol edecek kadar güçlü bir Türkiye olduğu iddiası birbiriyle çelişmektedir. Farage'ın “Eğer AB'de kalmayı tercih ederseniz, Türkiye'yle aynı birlik içerisinde yer almayı seçmiş olacaksınız. Sayısı hızla artan ve 77 milyon nüfusu olan bir ülkeye serbest dolaşım hakkını vermiş olacaksınız” (BBC Türkçe, 2016b) açıklaması da bu durumu göstermektedir. Ayrıca, Avrupa Komisyonu'nun Türkiye ile vize serbestisini hızlandır-

ma kararı “75 milyon Türk vatandaşı için sınır gerekliliklerini yumuşatmak, AB'nin yaptığı bir deliliktir” şeklinde değerlendirilmiştir. Vize serbestisinin Schengen bölgesinde olmayan Birleşik Krallık'ı doğrudan etkilememesiyle ilgili olarak da “bu durumun İngiltere'yi nasıl etkileyeceğini bilemezsiniz. Schengen vizesi olanlara İngiltere'ye sınır geçişlerinde hoşgörölü davranılıyor” açıklamasını yapmıştır (Hürriyet, 2015).

UKIP'in Youtube'daki resmi kanalında 3 Şubat 2016'da yayınlanan 3 dakika 40 saniyelik “AB'nin Riskleri: Türkiye (Risks of EU: Turkey)” başlıklı video² (UKIP Official Channel, 2016), partinin Türkiye'ye bakışını göstermesi bakımından dikkat çekici bir örnek olmuştur. İlgili videodan alınan aşağıdaki fotoğraflardan da görüldüğü gibi, bütün video boyunca bir tehdit olarak yansıtılan Türkiye'nin fasılların dahi açılmadığı bir ilişki sürecine rağmen 2020'de AB'ye katılabileceği ifade edilmektedir. 2020 yılının seçilme nedeni parti tarafından açıklanmamıştır. Buna karşın, Jean-Claude Juncker'in 2014'te göreve başladığında “dış politika amaçlarım” arasında gösterdiği “genişlemeyi durdurma” hedefi, görev süresi boyunca 2019'a kadar AB'nin genişlemeyeceği nedeniyle Juncker'in dönemi sonrasında 2020 yılının tercih edildiği görülmektedir (Juncker, t.y.). Kıbrıs'ın Avrupa kıtasıyla coğrafi ilişkisizliğine değinilmeksizin Türkiye'nin topraklarının sadece %3'ünün Avrupa'da olduğu Türkiye topraklarının %97'sinin Avrupa'da olmadığı, Türkiye'nin AB'ye üye olduğunda AP'de 96 milletvekiline sahip olacağı buna karşın Birleşik Krallık'ın 73 milletvekiliyle Türkiye'nin gerisinde kalacağı gösterilmiştir. Ayrıca Türkiye'nin komşularının Suriye, Irak ve İran gibi “tehlike” arz eden ülkeler olduğu belirtilmiştir. Türkiye'deki kadınların fiziksel şiddete uğramalarının yaygın bir durum olduğu ve 1900 yılında Türkiye nüfusunun 5'te 1'inin Hristiyan olduğunu

² 31 Mayıs 2018 itibarıyla toplam izlenme sayısı 37.141'dir.

li minare ve türbanlı kadın görüntülerine yer verilmesi UKIP'in İslamofobik çizgisini göstermiştir. Dönemin Liberal Demokrat Parti lideri Tim Farron ise, "Herkes, toplumları birbirine düşürmeye çalışan UKIP'in zehirli retoriğine alışık. Ama bu video, durumu bir başka boyuta taşıyor. Minareleri kullanmak, UKIP destekçilerine yapılan kodlanmış bir göz işareti. [...] İngiliz siyasetinde Donald Trump tarzı korku tellallığına yer yok." açıklamasını yapmıştır. "Britain Stronger in Europe/ Birleşik Krallık, Avrupa'da daha güçlü" adlı sivil toplum kuruluşunun sözcüsü ise "UKIP tüm bir ulusu ve halkını karalamaya çalışıyor... Türkiye'nin AB üyeliği hakkındaki düşünceniz ne olursa olsun; bu, UKIP'in temelsiz korku tellallığında yeni bir alçaklıktır... Türkiye'nin yakın gelecekte AB'ye katılması gibi bir durum söz konusu değil. Yani bu, UKIP'in yine ekonomiye ya da gerçeklere dayalı argümanları olmadığına açık bir göstergesi" şeklinde durumu değerlendirmiştir. İşçi Partisi'nden Richard Burden ise, ilgili video hakkında "mide bulandırıcı" açıklamasını yapmıştır (Hürriyet, 2016; BBC Türkçe, 2016c).

Genişleme sürecini yöneten Avrupa Komisyonu veya AP ve Avrupa Konseyi gibi kurumların ya da Birliğin itici güçleri olan Almanya ve Fransa gibi ülkelerin Türkiye'nin yakın dönemde AB'ye üye olabileceğine dair herhangi bir söylemi olmazken; Farage'a göre, "Merkel Türkiye'yi 2025 yılına kadar AB üyesi yapma konusunda son derece kararlı" (BBC Türkçe, 2016b) iddiasıyla Türkiye'nin AB üyeliği için bir tarih de öngörmüştür. Bu tarihin neden 2025 olduğu ise diğer birçok popülist iddia gibi belli bir nedene bağlanmamıştır.

Sonuç

Hübner (2008, p. 13) Avrupa çapındaki popülist partilerin ortak özelliklerini belirtmiş, "Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkmak" da bu özelliklerden biri olmuştur. Bu durumun Birleşik

Krallık'taki BNP ve UKIP için de geçerli olduğu görülmüştür.

BNP'den ziyade UKIP Türkiye'nin AB üyeliğinden daha fazla bahsetmiştir. Bu durum, UKIP'in siyasette daha etkin olmasıyla açıklanabilir. Türkiye vatandaşlarının AB üyeliğinin ardından Birleşik Krallık'a gideceği tehdidi, Türkiye'nin kalabalık nüfus tehlikesi, Türkiye'nin AB'de güçlü bir ülke olacağı tehdidi, Türkiye'nin Irak, İran ve Suriye ile olan sınırlarının AB sınırları haline geleceği tehdidi iki popülist partinin Türkiye'nin üyeliğine karşı olmalarının öne çıkan nedenleri olmuştur. Birleşik Krallık popülizminde, AB bütünleşme tarihinin en uzun süreli ilişki ve adaylık sürecini yürüten, fasılları engellenen ve adaylık sürecinin sonu öngörülemeyen Türkiye'nin sürekli olarak üyelik durumunun yaratacağı "tehlike" üzerinden bir karşıtlık üretmek kendi içinde tutarsız bir durum olarak da değerlendirilebilir.

BNP ve son dönemin hızlı yükselen ve çöküşe geçen partisi olarak UKIP'in diğer birçok popülist parti gibi oy oranı hızlı değişkenlik gösterdiğinden dolayı önemli olan sadece bu partileri incelemek değil, bu partilerin söylemleri üzerinden popülist siyasetin iddialarını tanımak ve ilerleyen süreçlerde de benzer iddialar karşısında doğru politikalar geliştirebilmektir.

Kaynakça

AB Haber. (2016). İngiliz UKIP Genel Başkanı Nigel Farage: 'AB'den Çıkarsak Türkiye'den Kurtuluruz. Erişim adresi: <http://www.abhaber.com/ingiliz-ukip-genel-baskani-nigel-farage-abden-cikarsak-turkiyeden-kurtuluruz/>

Aras, İ. & Günar A. (2017). Brexit'in Avrupa Birliği-Türkiye İlişkilerine Etkileri. T. Arı, Ç. A. Koyunc (Eds) içinde IX. Ulu-
dağ Uluslararası İlişkiler Kongresi: Dünya Politikasında Kriz ve Değişim (ss. 304-320). Bursa: Dora Yayıncılık.

Batten, G. (2009). Speeches in the European Parliament 2004–2009. Great Britain: MCNG Ltd.

BBC Türkçe. (2016a). Cameron: Türkiye'nin AB üyeliği 3000'i bulur. Erişim adresi: http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160522_ingiltere_turkler_ab_referandum

BBC Türkçe. (2016b). Farage: Türkiye AB'ye üye olursa daha çok Köln tipi toplu taciz yaşanır. Erişim adresi: http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/04/160429_nigel_farage_turkiye_ab_uyeligi

BBC Türkçe. (2016c). İngiltere: UKIP'in 'Türkiye karşıtı' filmine tepkiler artıyor. Erişim adresi: http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160205_ukip_turkiye

Croft, A. & Staples, D. (2009). British National Party wins first Europe seats. Erişim adresi: <https://uk.reuters.com/article/uk-europe-election-bnp-sb/british-national-party-wins-first-europe-seats-idUKTRE5570F620090608>

Holdstock, D. (2017). Turkey sends three times more migrants to Europe than it took back. Erişim adresi: <https://bnp.org.uk/turkey-sends-three-times-more-migrants-europe/>

Hübner, C. (2008). Rechtsextreme Netzwerke und Parteien in Europa Eine Bestandsaufnahme vor der Europawahl 2009. Erişim adresi: http://ajb.blogspot.de/images/Rechtsextreme_Netzwerke_und_Parteien_in_Europa__C._Hbner__Dez._08_.pdf

Hürriyet. (2016). Türkiye düşmanlığını kullanarak İngiliz halkını korkutuyorlar. Erişim adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/turkiye-dusmanligini-kullanarak-ingiliz-halkini-korkutuyorlar-40049514>

Hürriyet. (2015). Nigel Farage: Türkiye ile vize serbestisinin hızlandırılması kararı delilik. Erişim adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/turkiye-ile-vize-serbesitsinin-hizlandirilmasi-karari-delilik-40002658>

Juncker, J.-C. (t.y.) My Foreign Policy Objectives. Erişim adresi: <http://juncker.epp.eu/my-priorities>

Kessel, S.V. (2015). Populist Parties in Europe: Agents of Discontent? Basingstoke: Palgrave Macmillan.

McGowan, L. (2015). Finding Europe but Losing its Coherence and Purpose: The Rise and Fall of the British National Party, 2009-2014. GRAAT On-Line issue #16, 53-81.

Plach, C. (2015). Radical Right Populist Parties in Britain and the Netherlands: Explaining Electoral Success. *Res Publica*, 19(1), 1-11.

The Manifesto of the British National Party. (2010). Democracy, Freedom, Culture And Identity British National Party General Election Manifesto 2010, Welshpool: British National Party.

UKIP Official Channel. (2016, February 3). Risks of EU: Turkey. Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=yno5IHA-LY8>

Vote Leave (a), Erişim adresi: https://twitter.com/vote_leave/status/727864437038825472

Vote Leave (b), Erişim adresi: https://twitter.com/vote_leave/status/726883421998469124

Watts, H. (2017a). Turkey No Longer Needs EU Membership, Says Erdogan – But Still Wants in. Erişim adresi: <https://bnp.org.uk/turkey-no-longer-needs-eu-membership-says-erdogan-still-wants/>

Watts, H. (2017b). Turkey's Erdogan 'Intentionally Islamicizing Europe' Says Israeli Former Defence Minister. Erişim adresi: <https://bnp.org.uk/turkeys-erdogan-intentionally-islamicizing-europe-says-israeli-former-defence-minister/>

Zabala, S. (2017). The difference between right and left-wing populism. Erişim adresi: <https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/01/difference-left-wing-populism-170112162814894.html>